

op de din-
hebben, een
eigen er-
als bes-
fiet

or de zeker-
rd worden,
eid der din-

lijke blik op
staan. Dat
wat ge maar
inder zeker-
ge subje-
op nu ma-

taan er drie
grondover-
mensche-
lijke, zekere
amenhan-
aar ook ten
gen in de
niet met
tegen allen,
s een enkele
ng, waarom
elijk onder-
engaan, en
nijk inzicht

ijft het alge-
ij alle onder-
bed, de bo-

taan we met
grondover-
chappeliken
gen de hei-

enen allerlei
ervalsching,
cwamen,
behooren
ien; slechts
t door ge-
We zijn er
en, en zien
schen e. a.

Christelijke
u saam met
e behooren,
de de uit-
iging nader

daardoor te
dere nadere
elfde vraag-
ndere Chris-
onderschei-

ij op tegen-
sch verwer-

bij overtul-
uitgewerkt

daarbij uit-
elzoa aan

et, dat we,
et absoluut
te doen,
eetieve, den
den zegen

te beant-
met velen
appelijk on-
recks.

in.

mogelijk is,
el enz. te
orden voor

ijke Neder-
zijn we vol-
a; maar ons

erlandse
dijk al deze
ld op een
akt.

en daarin
rd dadelijk
id, spoedig,
t niets met
het geloof

icht en zelf-
Doch druk
woord uit
at nog niet
u dan door
ie vertaling

rdwoorden,
este woor-

rail is een
aardwoord,
a toch kun-

ordenboek
e we gaarne
u, om zoo-
gemoet te

adering to

Genenten,
hem, door
Geref. ge-
e. C. J. J. van
De inhoud
Terugblik
oor en zijn
geschiedenis

van Ledeboer's volgelingen tot op heden.
IV. Besluit.
Het werkje is in bezittingen van geschreven.
De schrijver onthoudt zich van polemiek tegen
de Gereformeerden, die leven buiten de „Lede-
boeriaansche“ groep, maar ook spreekt er
generieel drang uit, om door het wegmaken
van hetgeen daartoe in den weg staat, te komen
tot hereniging of ineensmelting met alle Gere-
formeerden, die met hen uit éénen historischen
wortel zijn voortgekomen. Het is zeer te be-
treuren, dat het deel der „Ledeboeriaanen“,
waartoe de auteur van dit geschrift behoort,
nog altijd in zijn, m. i. niet Gereformeerde,
maar independentistische wegen volhardt, en
geen roeping schijnt te gevoelen voor de ver-
eeniging van al het Gereformeerde volk, die
eisch is van des Heeren Woord.

Zelfopenbaring. Een Prekenbundel van Louis
A. Bähler, Groningen. A. J. Vredvoogd.
Zelfopenbaring.
Hoe Dr. Bähler zich daarin dan openbaart?
M. i. moet daarop getoet worden:
Ten eerste als een Tololaan.

„Wanneer“ zoo zegt hij op blz. 32, „zou de
eeuw der verlichting aanvangen? O ja, ziet het
licht komt. Het rijst in het Oosten en kleurt
de kinnen met gloed. We zien reeds de win-
pers van den dageraad. Een nieuwe en toch
derzelfde zon gaat voor ons op. Het Licht der
wereld zal weer schijnen. En Leo Tolstoj is
zijn morgenster.“ Verderop worden dan ook
de bekende theorieën van Tolstoj, dat er geen
heerschers mogen zijn; dat justitie en politie
moeten afgeschaft; dat kwaad en onrecht niet
gestraft moeten worden, verdedigd. Men zie
blz. 33, 34, 139.

Ten zede als een zeer geavanceerde onder de
mannen der ongelovige wetenschap, die niet
aarzelt, om drien en brutaalweg de meest ge-
wichtige waarden, waarvan de kerk van
Christus altoos belijdenis deed en nog doet, te
werpen.

Men oordeelt. Blz. 50 zegt Dr. Bähler:
„Niemand komt tot den Vader dan door Jezus
is, alles te zamen genomen, kortweg te leugen“.
Blz. 56: „De zondige mensch kan onmiddellijk
naderen tot den heiligen God“. Blz. 158: „Aan
de geboorteverhalen van de eerste hoofdstuk-
ken van Matth. en Luk. hecht ik volstrekt geen
geschiedkundige waarde“. Blz. 159: „Het ver-
haal van de Wijzen uit het Oosten vind ik
totaal verwerpelijk“. En wat zal ik beginnen
met het afgedane engelengeloof in Luk. II?
Blz. 162: „Maar we kunnen zelfs met een paar
teksten uit de onopgemerkte evangelische ge-
schiedenis het reeds opgekomen vermoeden
staven, dat Jezus van Nazareth inderdaad te
Nazareth zal geboren zijn“. Blz. 174, 175:
„Het is veel meer mijne innerlijke onverschil-
ligheid, die mij tegenhoudt, aan de opstandings-
berichten (van Christus) waarde te hechten.
Neen! ik hecht geen waarde aan Jezus' op-
standing uit de dooden en ik geloof er voor-
loopig niets van“.

Ten zede niet als een Christelijk leeraar, maar
als een voorstander van een godadienstig Pan-
theïsme.

Dr. Bähler kan soms wel zeer gemoedelijk
spreken, zoals men dat wel meer bij Pantheis-
ten aantreft; hij zegt zelfs, dat zijne ziel dorst
naar God, naar den levenden God. Maar nie-
mand denke, dat dit de enige en waarachtige
God is, die zich in zijn heilig Woord geopen-
baard heeft. Zijn God is alleen de „God in
ons“, de „inwendige God“. Luister maar! Blz.
54: „De Zoon is één met den Vader, hij alleen
kent Hem. De Zoon is God in elken mensch,
die in de wereld komt“. Blz. 80: „Dit is onze
wedergeboorte, dat God die in ons is, uit ons
geboren wordt“. Blz. 98: „De ziel is God. Dit
is eene leerstelling, die aan het Johannes-evangelie
en aan de Paulinische brieven volkomen eigen
is“. En om niet meer te noemen, eindelijk nog
deze godasterlijke taal; Blz. 124: „Dit is 'men-
schen grootheid, dat hij in zijn eigenlijke zelf
God zelf is“.

Men moge dit vooruitgang der wetenschap
noemen of welken schoonen naam er ook aan
geven. In werkelijkheid is het niet anders dan
dit, dat de mensch, die het Woord van God
verwerpt, met terzijetting van alle transcen-
dentie Gods, weer terugvalt in de afgoderijen
van het Heidendom. Zoo genomen, zal ook
de Buddhist van den Himalaja zich bekennen
een Christen te zijn.

Drie en zestig jaren in dienst der Vrijheid.
De levensgeschiedenis van Generaal Joubert door
J. A. Wormser. Met portret en platen. Amster-
dam, Pretoria Boekhandel voorheen H. J. J. Wormser.

Een kostelijk boek voor onze jongens en ook
wel voor anderen.

Keurig van vorm; geschreven in een frischen
stijl; rijk aan historischen inhoud en interessant
om vele particularia, den schrijver door den
generaal zelf mededeeld. Hoogte achtung voor
zijn held en onverdeeld sympathie voor diens
edel streven hebben den auteur bij het schrij-
ven beïnvloed. Elke bladzijde schiet getuigt daarvan.

De christen generaal wordt hier in duidelijk
sprekende trekken getekend en zijne geschie-
denis is tegelijk die van het volk en het land,
hem zoo dierbaar, voor wier verlossing en be-
vrijding hij zijn leven gegeven heeft.

Terecht is gezegd, dat er tegen Britsch ge-
weld en onrecht een dubbele strijd gestreden
wordt; één met het zwaard in Zuid-Afrika en
één over de gansche wereld, met het woord.
In den eersten moet „die Afrikaander natie“
voor dinnat nog wijken; in den tweeden wordt
de Brit schier overal geslagen, en den heer
Wormser komt de eere toe, dat ook hij hem
in dit werk een gevoeligheid algeest toegebracht.
De jongens van Hollandschen stam, voor wie
het allereerst bestemd is, moeten dit lezen, en
ik twijfel ook geen oogenblik, of het zal den
weg tot hun hoofd en hart wel vinden. En
wat dan Wormser's verwachting is voor de toe-
komst van Zuid-Afrika? Laat hij het u zelf
zeggen:

„Wat zal er van mijn arme volk worden?“
Met die woorden verscheidde Joubert. Drie
honderd zestien jaren vroeger ontstap in ons
Vaderland onverwacht Prins Willem I met de
kreet op de lippen: „Mon Dieu! nye pitie de
„moi et de mon pauvre peuple!“ Is Joubert's
woord geen echo van dat van Willem I? Wil-
lems zestienjarige zoon heeft dat volk tot het
eerste van de zeventiende eeuw gemaakt. Van
die mannen zijn Joubert's volk de afstammel-
ingen. Herhaalt zich Nederlands geschiedenis
in Afrika? Ik geloof het!“

Het Land van Kruger en Steyn door J. H.
van Heister. Utrecht, Jac. J. van der Stal.

Van dit werk verscheen nu de zesde aflee-
ring. Deze beschrijft den „trek“ onder Andries
Hendrik Potgieter in 1836 en diens strijd tegen
Mosilikatze, het hoofd der Matabelen; den „trek“
onder Gerrit Maritz en dien onder Pieter Retief
in 1837. Den verraderlijken moord, gepleegd

door den wreedaardigen Zoeloe Dingaan en de
overwinning op hem behaald onder Andries
Pretorius, 16 Dec. 1838. Eindelijk de weder-
rechtelijke annexatie van Natal door het Britsche
bewind.

Papier en druk van dit werk zijn goed. De
platen minder verdienstelijk en bleek. Maar
men lette ook op den prijs. Slechts f. 0.10
per aflevering.

WIJNINGA.

Voor Kootwijks Scholen.

In hartelijken dank ontvangers.
Ingekomen bij Dr. HOUTZIGERS: Door den
heer H. Rollman te Bodegraven, van N. N.
te Aalsmeerdervee f. 10.
Dringend verzoeken wij den vrienden, onze
scholen te willen gedenken.

D. HULLEMAN,
Kootwijk. Penningmeester.

Uit de Pers.

Der lezing en der overpeinzing overwaardig
is wat Prof. Dr. H. H. Kuyper in de *Friesche
Kerkbode* schrijft over het verschil tusschen de
derde generatie van 1834, en de eerste van 1886.

De broeders, die uit de scheiding van 1834
voortkwamen, hebben in dat opzicht veel voor
boven de mannen der doleantie. Hij hen zijn reeds
twee geslachten voorbijgegaan en is het derde ge-
slacht aan het opkomen. Elk van die geslachten
is opgevoed in de Gereformeerde waarheid, gecon-
fessionneerd in de Gereformeerde kerkbeschouwing, ingewijd
in het Gereformeerde kerkelijke leven. Er heeft
hier een langzame opbouw plaats gevonden, die
de rijkste vruchten afwierp. Wij zeggen dit niet,
alsof wij daarom doof waren voor den minder
geestelijken toon, die soms bij een jonger geslacht
te beluisteren viel, of omdat het gevaar van „ker-
kisme“, een opgaan in de eigen kerkformatie son-
der oog te hebben voor de katholiciteit der Chris-
telijke Kerk, geheel denkbeeldig was, maar het
feit zelf valt ieder op, die met deze broeders in
aanraking komt, dat er bij hen is een vastkleven
aan de Kerk, een vaste gang in het kerkelijk
leven, een mate van kennis der waarheid, die te
bejden is. En dit alles is zeker niet het minst
daarvan te danken, dat het catechetisch onderwijs
het naad in den akker der jonge gemeenten
heeft uitgestrooid en dat raad opwie en vrucht
droeg.

Geheel anders daarentegen staat het bij de broe-
ders, die door de doleantie uit de banden der
hierarchy verlost zijn geworden en het Gerefor-
meerde kerkelijk leven meer tot openbaring brach-
ten. Ongetwijfeld heeft ook in deze kringen de
arbeid van de Vrienden der Waarheid, het leren
van de *Herant*, het optreden van een orthodox
predikant in het Herv. Kerkgenootschap voorbe-
reidende ten goede gewerkt. De kennis der Gere-
formeerde belijdenis is in de laatste tientallen jaren
als een frische stroom over onze kerkelijke erve
uitgegaan. Uit oude en nieuwe bronnen is geput
geworden. Wie den toestand van nu vergelijken
met dien voor een dertig jaren geleden, heeft
reden tot dankbaarheid. Maar deze dankbaarheid
behoort ons toch het oog niet te doen sluiten voor
de feiten, waarmee ieder dienaar des Woords te
worstelen heeft, dat allerlei onjuiste en ongefor-
meerde denkbeelden bij het oudere geslacht hebben
post gevat, die als vrucht van verkeerde geestelijke
opleiding moeilijk meer weg te nemen zijn. De
leer des verbonds wordt nauwelijks verstaan; de
bediening des Woords aan de gemeente als ge-
meente van Christelijken vult tegenwoordig
het beeld, dat het lid zijn Kerk voor elk ge-
loovige plicht is, wordt zelden gevonden. Al de
gebruiken, geestelijke krakheiden, kerkelijke mis-
standen, die tengevolge der Synodale hiërarchie
in de Herv. Kerk werden gevonden, werken in
deze kringen na. Niet alsof hier en daar niet op
betere verschijningen te wijzen viel. Maar deze
verschijningen vormen den regel niet. En wie de
doornode neemt, weet dat de klacht niet onrecht-
vaardig is, dat de *uitwendige* reformatie in 1886
volstrekt niet zeggen wil, dat al den Kerken nu
in eens wat haar *inwendige* leven betreft, gerefor-
meerd zijn geworden.

Te verwonderen behoeft dit feit ons niet. Jonge
mannen, die met hoog idealisme beïeld, de Uni-
versiteit verlieten om de Kerken te dienen, mogen
een oogenblik bitter teleurgesteld zijn geworden,
toen dit idealisme op de werkelijkheid van het
leven stuk sloeg, — wie de les der historie kent, weet
dat het niet anders gaan kon. Zelfs in den glorie
vollen tijd der martelaren, toen God de Heere zijn
Kerk als een lelie onder doornen bloeien deed,
werd dezelfde klacht beluisterd. Elke reformatie
heeft te kampen met de zondige gevolgen der voor-
afgaande deformatie, die naverken in eigen kring.
De vluchtelingenkerken in Londen, Emden, Frank-
fort enz. in de 16e eeuw, bieden in haar historie
bladzijden, waarop die les maar al te duidelijk te
lezen staat. Het is dus geen wonder, dat ditsefde
het thans levende geslacht opnieuw overkomen is.
Deze overwerking van de droomtoestanden in de
Herv. Kerk in de generatie, die tot reformatie
kwam, kan met beleid door de bediening des
Woords gekend en getoeteld maar overwonnen
worden kan zij niet. Boomen, die volbrassen zijn
verplant men niet meer. Een geestelijk leven, dat
tot mannelijken ouderdom is gekomen, bouwt
men niet meer op een nieuwen grondslag op. Het
is een kruis, dat de dienaar des Woords te
dragen heeft en waarbij zelfverloochening om
Christus wil noodig is, zal men niet door te hooge
eischen, in plaats van te bouwen, afbreken en
verderven.

Maar wat de bediening des Woords bij het
thans levende geslacht nauwelijks meer vermag,
dat kan wel geschieden bij de jeugd, bij het zaad
der gemeente, bij de jongelingen en jongedoch-
ters, die straks de Kerk des Heeren zullen ver-
vullen. Vandaar het hoog belang, dat vooral in onze dagen
het catechetisch onderwijs heeft. Het is uitnemend,
dat Prof. Biesterveld deze daen op het nu van
het huisbezoek wees; de vrucht van een geregeld
bezoeken der gemeentelieden wordt door ons niet
gering geacht. Maar hoe noodzakelijk het huis-
bezoek ook zijn moge, de opbouwende kracht voor
het leven der gemeente ligt niet in de eerste plaats
in geregelde bezoeken aan de gemeentelieden,
maar in geregelde catechese der jonge leden. Men
versta ons wel. Wij zeggen niet, dat men het
eene doen en het andere laten moet. Beide, huis-
bezoek en catechisatie, behooren tot de taak van
den dienaar des Woords. Maar wanneer een ver-
gelijking gemaakt wordt en men hier een predi-
cant heeft, die van Maandagmorgen tot Zaterdag-
avond de gedruken langs loopt, om overal een
oort te wippen, en daar een dienaar des Woords,
die zijn eerste oogwenk richt op de onderwijzing
der jeugd, dan kan voor ons de keuze niet moeil-
lijk zijn, wie van deze beide het beste deel ge-
kozen heeft. Onze vaders hebben, hoe hoog zij
het huisbezoek schatten, toch altijd met nadruk
herinnerd, dat naast de bediening des Woords de
catechisatie hoofdzakelijk van den predikant zijn
moest. Het huisbezoek heeft bij met de regere-
nderingen gemeen; daarin kan hij de nodigs door
de ouderlingen vervangen worden; maar de cate-
chisatie is zijn eigen arbeid, dat werk aan anderen
overdragen kan hij (gevalen van nood daarge-
laten) niet.

Ook wat hij schrijft over het mankement in
onze catechisaties.

Catechisatie is geen school en de predikant is
geen schoolmeester. De gewone middelen, die de

schoolmeester heeft, om tucht te oefenen, kunnen
door den predikant moeilijk worden aangewend.
Op schoolverzuim, het niet leeren der lessen, het
onbehoorlijk zich gedragen, staat op school straf.
De meester geeft strafwerk op, laat schoolboeken
zet den onwilligen leerling voor heel de klasse
te schamen in den boek. Geschiedenis rapporteren aan
de ouders van de vorderingen der leerlingen ma-
ker, dat deze mode hun invloed kunnen doen
geelden. Er is een heel stel van pedagogische
hulpmiddelen om de jeugd in bedwang te houden,
waaraan de meester zich bedienen kan. En in-
dien al deze hulpmiddelen niet baten, heeft de
meester het ultimatum remedium altoos tot zijn
dienst: de onwillige leerling wordt van school
weggesonden en kan sien, of hij elders een plaat-
vindt.

Maar op de catechisatie is het uiterst moeilijk
van deze pedagogische middelen gebruik te maken.
„Nablijven“ gaat lastig, waar de eene catechisatie
op de andere volgt, en stuit bovendien op het be-
staan, dat jongen die maar teater en lip catechi-
satie weer op de werkplaats of in den dienst zijn
moet. Het opgeven van strafwerk thuis leidt ge-
welijk tot erui van de catechisatie, omdat
het strafwerk nog niet af is of men geen lust
heeft om strafwerk te maken. Het te pronk zetten
aan den hoes“ mag goed zijn op jongere catechi-
santen, maar is een maatregel die op andere
catechisanten kwelijk kan worden toegepast. En
het „wegvenden van de catechisatie“, de straf,
die meest aangewend wordt, brengt evenzoos zijn
gevaar mee. Voor goed wijgend van de cate-
chisatie mag de predikant een gedoopt lidmaat
nimmer, tenzij de Kerkraad door de censuur kan
aan een lidmaat van de Kerk heeft afgesonden en hij
dus opbeid als gedoopt lidmaat der Kerk te boek
te staan. En het wegenden voor een enkel maal
mag bij goede leerlingen om de schande repres-
sief werken, maar bij onwillige leerlingen wordt
het een geschikt middel om aan het uur van cate-
chisatie te ontkomen en in allerlei ondeugend
op straat door te brengen.

Op catechisatie kan dus, vooral wanneer het
oudere catechisanten geldt, eigenlijk alleen wer-
ken het geestelijk gezag, de eerbied, die in het
onderwijs en het ambt inboesemt. Waar die grond-
slag ontbreekt, zullen alle hulpmiddelen niet baten.
De jongeling of jongedochter, die de catechisatie
bezoekt, moet zoo die doordringen zijn van dien
ernst der zaak, dat hij van zelf, zonder straf of
dwang, zijn taak volbrengt.

Nu is de klacht algemeen, dat juist in onze
dagen die eerbied voor het gezag bij de jeugd
ontbreekt. En in het gezin en op de school en
bij de catechisatie wordt dat ervaren. De geest
van revolutie heeft zijn verderfelijke zaden ook in
de harten onder kinderen gemaaid. De brutaliteit,
waarmede de kinderen soms in huis tegenover
hun ouders, op school tegenover meester en op
catechisatie tegenover den predikant durven op-
treeden, grenst aan het ongelofelijke. En dit
schrikkelijke kwaad kan niet anders overwonnen
worden, dan doordat in de ouders en de meester
op school en de predikant op catechisatie saam
werken om het gezag hoog te houden en niet
verzet tegen het gezag ten ernstigste tegen te gaan.

Juist op dat punt nu kan niet ernstig genoeg
de aandacht gevestigd worden, omdat hier voor
een deel de breuke ligt, die het catechetisch on-
derwijs met ernstige schade bedreigt. Er moet
samenwerking zijn tusschen het gezin en de cate-
chisatie. Ouders, die hun kinderen in een betrek-
king zenden, moeten als eerste voorwaarde stellen,
dat het uur voor catechisatie vrij moet blijven.
Meestal wordt dit niet gedaan. Er wordt onder
handeld over het loon, over de vrije dagen, over
de uitgangsvonden, maar over het catechetisch on-
derwijs. En dan, als straks de meester op de werkplaats
of mevrouw in de dienst weijert om het uur
van catechisatie vrij te geven, zijn de ouders mach-
telooz. En dit is niet het enige. De ouders zelf
houden om verjaarsfeesten, om de schoonmaak,
om familiebezoeken, om allerlei redenen, hun kin-
deren van catechisatie af en storen zoo den gang
van het onderwijs. Waar goede ouders telkens
moeten vragen, of de catechisatie bezoekt is, en
zoo mogelijk de opgegeven les thuis moeten over-
hooren, daar wordt aan controle op de catechi-
santen thuis nauwelijks gedacht.

Reeds dit alles vormt een misstand. Maar nog
veel erger is het, wanneer de ouders, die deze zelf
niet doen om het catechetisch onderwijs te steu-
nen, nu ook nog, zij het dan onopzettelijk, den
eerbied voor het gezag krenken, door allerlei aan-
merkingen op het onderwijs tegenover hun kin-
dere te maken. Indien er aanmerkingen zijn, en
dat kan den besten overkomen, behooren de ouders
deze aan den predikant zelf mee te deelen. En al-
licht zal dan blijken, dat de klachten der cate-
chisanten of overdreven, of onwaar zijn. Maar
wat het catechetisch onderwijs belemmert is dit,
dat vader of moeder tegenover de kinderen allerlei
opmerkingen maakt, het doen van den predikant
afkeurt, de partij van den catechisat tegen
over zijn leermeester neemt. Hier heet het dan,
dat een predikant te veel“ leeren laat en de
catechisanten al dat werk niet verrichten kunnen.
Daar wordt het afgekeurd, dat een predikant het
onderwijs schriftelijk laat (preken om omdat de
ouders zelf, — dit is de zware grond, — dit
nimmer hebben gedaan. Ginds wordt het ver-
oordeeld, als de predikant een niet gekende les
laat uitschrijven, want de catechisatie is geen
school. En waar zouden wij eindigen, wanneer
de lijst van grieven op dit gebied volledig zou
moeten zijn?

Dat door dit gemis aan samenwerking tusschen
het gezin en de catechisatie en deze aanmerkin-
gen der ouders op het onderwijs, vaak de dienaar
den ouden zuchtende een arbeid verrichten moet,
die op zich zelf een der heilijste van zijn roeping
waren kan is te minste. Wij leveren niet voor
den predikant. Voor hem staat geschreven, dat
wie juichende mannen wil, moet leeren om wee-
nig te eeren. Maar wel wijzen wij op deze
misstanden om het gevaar, het ernstige gevaar,
dat daanuit voor de gemeente zelve voortvloeit.
Indien de catechisatie het seminarium Ecclesiae,
de kweekhof van Christus Kerk is, dan is het de
dure roeping der ouders om met alle krachten, die
God hun schonk, den arbeid van den dienaar des
Woords aan het zaad der gemeente te steunen.
Waar dat niet geschiedt, is het aan de ouders
zelf te wijten, wanneer de vrucht van het cateche-
tisch onderwijs wordt gemist.

Het is een treffelijk werk, juist op deze ge-
breken de aandacht te vestigen.

Niet door de wonde te bedekken, maar door
se bloot te halen, ontstaat de drang tot ge-
nezing.

Officiële Berichten.

De Kerkraad der Geref. kerk van Apeldoorn,
in dezen handeling naar opdracht van de Prov.
Synode van Gelderland van 13 en 14 Juni l.l.,
deelt mede, dat Ds. J. H. F. Gangel, vroeger
V. D. M. van de Geref. kerk te Voorst, alle ge-
meenschap met de Geref. kerk verbroken heeft.

Namens den Kerkraad voornoemd
S. J. VOGELAAR, Mr. praesid.
H. J. GRAMBERG, Mr. scriba.
Apeldoorn, 25 Juni 1900.

Provinciale Synode der Geref. ker-
ken in Zuid-Holland, gehouden
12 Juni 1900, te Leiden in de
kerk aan de Hooigracht.

Ten ro ure opent Ds. Holster de vergadering
namens de kerken van Leiden met gebed en
toespraak. Het Moderamen bestaat uit de Br.
J. van Andel, pres., E. Douma, ass., T. W.
Sluiter en C. W. J. van Lummel, scriba. De
Deputaten ad Examina rapporteeren, bij monde
van Ds. Van Andel, dat zij bij vijf peremptoire

examina hebben gefungeerd, die alle tot het
gewenschte einde hebben geleid. Br. Loois
rapporteert namens de Deputaten voor hulp-
behoevende studenten, dat vier jongelingen
werden gestuud en dat deze kas behoefte heeft
aan meerderen steun der kerken. Br. Renkens
brengt verslag uit namens Deputaten voor hulp-
behoevende kerken. De uitgaven bedroegen
f. 4,174.121/4, en worden voor het volgende
jaar geraamd op f. 4100.

Een voorstel van de classis Gouda om twee
erlei Deputaten te benoemen, a. voor kerken,
die Emeriti hebben, en b. voor andere hulpbe-
hoevende kerken, wordt verworpen.

Een tweede voorstel van dezelfde classis be-
trekkelijk deze zaak wordt ingetrokken. Na de
pauze, die hierop gehouden werd, worden de
rapporten uitgebracht door commissien belast
met het nazien der rekeningen van de Depu-
taten voor hulpbehoevende studenten en voor
hulpbehoevende kerken. Die rekeningen werden
goedgekeurd. De voorgestelde begroting wordt
vastgesteld, nadat zij met f. 100 voor de kerk
van Antwerpen was verhoogd.

Het bestuur van het Gereformeerde weeshuis
te Middelhamis deelt mede, dat door saam-
werking der verschillende kerken nu dat wees-
huis eene stichting kan worden in den zin der
wet. De Synode hoort de lering der statuten
en verklaart op zich te nemen het toezicht over
die stichting, gelijk dat in de statuten is om-
schreven.

De uitgaven bedroegen alles te zamen
f. 8019.271/4 in het boekjaar loopende tot ultimo
Maart 1900; de ontvangsten f. 5736.92. De be-
graafing voor het volgende dienstjaar wordt
geraamd in uitgaaf op f. 8310 en in ontvangst
op f. 6315 en alsoo door de Synode goedge-
keurd. — De avonddinning werd na eenen rust-
tijd van twee en een half uur geopend te zeven
ure. Besloten wordt het verpleeggeld der wee-
zen te verhoogen tot f. 75 per jaar. Het bestuur
wordt gemachtigd een hypotheek van f. 25,000
te nemen op de landerijen.

Grensregeling tusschen 's-Gravesande en Hoek
van Holland wordt goedgekeurd, en evenzo de
toevoeging der kerken van Giessen Oudkerk,
Giessen Nieuwkerk en Ottoland aan de Classis
Gorinchem. Omdat de afgevaardigden der Clas-
sis Gouda de vergadering hebben verlaten, wor-
den de nog overige voorstellen der Classe van
het agendum afgevoerd.

De Financieele Commissie voor de Alg. Sy-
node van Groningen beklaagt zich, dat van
onze provincie te kort is ontvangen voor de
kosten der Synode de somma van f. 426.64.
De quaestor vraagt voor het volgende jaar aan
f. 1000. Toegestaan wordt f. 800. De quaestor
protesteert tegen de hoogte, kosten der Gronin-
sche Synode. Ruim f. 1000 voor menbilleering
en vergaderingskosten is te hoog en evenzo is
te hoog de som van f. 2800 voor het Kerkblad.
Met dit protest vereenigt zich de Synode. De
quaestor wordt gemachtigd het nog verschuldigd
aandeel in de kosten der Gen. Syn. van Gron-
ingen te betalen.

Aan de orde wordt gesteld de regeling van
samenwerking tusschen de Classen Leiden en
den Haag in zake de zending. Daar niet ge-
bleken is ter vergadering van de aanname
der regeling door de Classis 's-Gravenhage,
keurt de Prov. Synode deze regeling goed, met
deze reserve, dat zij niet geacht wil worden
deze goedkeuring te hebben verleend, indien
blijken mocht, dat de classale vergadering van
's-Gravenhage deze regeling nog niet heeft vast-
gesteld.

In behandeling komt een bezwaarschrift van
een broeder tegen handelingen van de Classis
Dordrecht. De Synode is van oordeel, dat door
genoemde Classe correct is gehandeld.

Verschillende deputaten worden vervolgens
benoemd.

Van de Classis komt nog in een verzoek om
inlichting aangaande de invulling der tabellen,
die door de Regeering aan de diaconieën wor-
den gezonden. De Synode verwijst naar het
advies, door de Centrale Diaconale Conferentie
gegeven, waarbij de Prov. Syn. zich aansluit.

Nog wordt rapport uitgebracht door de Com-
missie, die de rekening van den quaestor heeft
nagezien. Deze verklaart haar volkomen in orde
te hebben bevonden.

Aan de kerken van Dordrecht wordt opge-
dragen de volgende Synode aldaar samen te
roepen.

De vergadering wordt, na dankbetuiging aan
den praeses door den assessor, door den voor-
zitter, na dankzegging en gebed, gesloten.

F. W. SLUITER.
C. W. J. van LUMMEL. Scriba.

Kort verslag der Prov. Synode van
Gelderland gehouden 13 en 14
Juni 1900 te Nijkerk.

Namens de roepende kerk van Nijkerk wordt
de Prov. Syn. geopend door Ds. A. Middelkoop
met het laten zingen van Ps. 68 : 14, het lezen
van Ps. 48; een woord van inleiding in zake
de geschiedenis der Gereform. Kerk van Nijkerk,
bepaaldelijk over de jaren 1593—94, 1794, 1821,
en 1886, en gaat Z.E.w. voor in het gebed.

Tot praeses wordt gekozen Ds. G. Vlug;
assessor Ds. A. van Dijken; scriba Ds. D.
Koffijberg.

Op voorstel van den praeses en met goedkeu-
ring der vergadering worden Ds. A. Middelkoop
(als pastor loci), Ds. C. J. F. van Schelven,
en Ds. van Minnen, (Deputaten voor de zen-
ding) uitgenoodigd, als adviseerende leden dezer
Synode zitting te nemen.

Verschillende rapporten worden uitgebracht
a. over het werk der Zending in de prov.
Gelderland; namens deputaten voor dezen arbeid
wordt hierover rapport uitgebracht door Ds. C.
L. F. van Schelven; na bespreking wordt het
rapport met dankzegging aan den rapporteur
goedgekeurd.

b. komt in behandeling punt B. nl. uit de
Classis Harderwijk, rakende den arbeid der
Zending en de samenwerking met Utrecht; na
breede bespreking en enkele ingediende voor-
stellen over deze zoo belangrijke zaak besluit de
Synode het navolgende: „Alle kerken in de pro-
vincie worden aangespoord commissien aan te
stellen om in de resp. kerken de leden der
Gem. te bewerken tot het geven van vrijwillige
bijdragen ten behoeve der zending.“

Elke Classis zie toe dat dit besluit worde
uitgevoerd.

Elke classis benoeme een deputaat die de
gegevens zijner Classis verzamelt. De vijf depu-
taten vergaderen uiterlijk in Februari, om te over-
leggen of Gelderland tot een eigen zending onge-
veer kan komen, en zoo niet